

טעמו ור-או

רעיון על הפרשה מאת הרב בועז שלום שליט"א



גיליון 17 | פרשת אמור - בזמנינו כל שבריר של מצוה שווה הון!

פרשת השבוע - פרשת אמור, כתוב בפרשתנו: ושמרתם מצוות ועשיתם אותם אני ה'. ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל, אני ה' מקדישכם.

שואל רבי מרדכי הכהן, שהיה מגורי האר"י הקדוש, לכאורה מה הקשר בין שמירתם את מצוותי לציווי של ולא תחללו את שם קדשי? איך זה מתחבר? תזהר לשמור את המצוות, כדי שלא לחלל את שמי, מה, ואם אני לא שומר מצוות אני מחלל את שמו?

וכן אם כוונת הפסוק לומר: תשמור את המצוות ותיזהר כשאתה שומר את המצוות, שלא תחלל את שמי, וכי שמירת מצוות עלולה לגרום חילול שמו יתברך, שצריך להזהיר אותי, תשמור מבלי לחלל? איך מתבאר הקשר בין הדברים?

תשמעו מה כותב הרב. ושמרתם מצוותי, שִׁמְרוּ וְהִמַּתִּינוּ לָהֶם אִמְתִּי יִבְאוּ. [ושמרתם, לשון המתנה, כמו ואביו שמר את הדבר. שיעקב המתין לראות כיצד יתקיים החלום של יוסף]. כדי שכשיבואו, תהיה העשייה לשמה.

הכוונה, תצפו מתי יבואו המצוות, כי כשאני מחכה לדבר מה, דעתי עליו, אני מתכוון לו, אני מכוון עליו. ותעשום באהבה וחובה בהשתוקקות, ואז העשייה לשמה. וזהו ועשיתם אותם אני ה'. שתעשו את המצוות לפי שאני ה', כלומר לשמי.

מצוה לשם פרסום - חילול ה'

עכשיו תראו כמה נפלא: ולא תחללו את שם קדשי, מה האזהרה? כשאתם עושים מצווה שלא לשמה, לא לפי שאני ה', אלא לשם מגמה אחרת, כוונה אחרת, אם אתה נותן צדקה כדי שיצלמו אותך, ואתה דואג להוציא סרטון איך אתה מחלק קמחא דפסחא וכדומה, אז לשם מי עשית? לשם פרסום, לשם כבוד, הכל חוץ מהעניינים. אם כן אתם משתמשים באותה מצווה לצורכם, בשביל אותה פנייה! אם כן הרי אתם מחללים חס ושלוש את שם ה', שהמצווה היא שמו של הקדוש ברוך הוא.

המצווה היא שמו של ה'. כאשר אתה עושה את המצווה למגמה אחרת, חיללת את שמו. זה הקשר בין הדברים. אומרת התורה ושמרתם מצוותי, תשמור את מצוות ה', תעשה אותם לפי ש"אני ה'", דהיינו לשמי, ולא תחללו, אל תעשה אותם לשם פנייה, כי בזה אתה

מחלל את שמי. כי אתה בעצם לוקח מצווה שנועדה לשם ה' והפכת אותה להיות קרדום לחפור בה לתועלת אישית.

החפץ חיים מנחם אותנו...

יהודי פעם פנה לחפץ חיים עם הרבה כאב, ואמר לו: הרב, אני למדתי בזהר דבר ששבר אותי לחלוטין. הזהר הקדוש אומר [בתיקוני הזהר] אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרכת לעילא, תורה בלא אהבה ויראה, לא עולה למעלה. היא נשארת פה למטה.

אגב, אני נזכר - מספרים שפעם הגיע אחד מהגדולים למקום שלמדו שם שלא מתוך יראת שמיים. אז הוא אמר המקום כאן מלא תורה, מלא תורה. אמרו לו הרב, איך מלא תורה? זה קולג', מה מלא תורה? הוא אומר כן, הזהר הקדוש אומר 'לא פרכת לעילא', אם כן הכל תקוע פה. לכן אמרתי שהמקום מלא תורה, זו תורה שלא פרכת לעילא. כעין זה אמר פעם מישהו שפריז היא עיר מלאה מצוות. עיר שמלאה יהדות. למה? כי אדם שמגיע לפריז, משאיר שם את המצוות שלו, את היהדות שלו, את הכל הוא משאיר שם ומתערטל מהכל...

נחזור ליהודי שלנו - היהודי הזה באמת פנה בכאב. הוא אומר לו, הזהר הקדוש אומר שתורה בלי כוונה, בלי יראה, בלי אהבה, לא פרכת למעלה. הוא שואל, אז מה? אנחנו נגיע למעלה בלי מצוות? כמה מתוך המצוות אנחנו יכולים להגיד שקיימנו אותם בדחילו ורחימו, ביראה, באהבה? והזהר הקדוש אומר שזה לא עולה למעלה!

באמת הרב דסלר כותב שהמטבע העובר לסוחר בשמיים זה 'לשמה'. זה מה שעובד שם. אם אתה מגיע עם מצוות שלא לשמה, זה לא מתקבל שם למעלה. אי אפשר להזדכות על זה. והנה עכשיו גם כן למדנו מה כותב רבי מרדכי הכהן, שאם אדם מקיים מצווה שלא לשם שמיים, הוא מחלל את ה'. אז הוא אומר לחפץ חיים, עם מה אני אגיע למעלה? אני קורא את הזהר, וזה שובר אותי לחלוטין.

אמר לו החפץ חיים, תראה, אני פעם פגשתי איזה אופה. שאלתי אותו מה נשמע, מה שלומך? הוא התחיל לקטר ולומר לי מה אני אגיד לך, העסקים קשים. אני אופה כבר שנים וכל הזמן לאנשים יש תלונות. אחד אומר לי זה לא אפוי מספיק, אחד אומר לי אתה שורף את הלחם, אחד אומר לי זה בצק, אחד אומר לי הלחם לא מספיק נקי, כל אחד יש לו תלונות, כל אחד יש לו טענות ומענות, ואחד מחזיר לי את

הסחורה... הרב יברך אותי שיהיה לי פרנסה בנחת, שיהיה לי פרנסה בשקט.

טוב, הרב בירך אותו. מספר לו החפץ חיים, חלפה עוד תקופה, ופגשתי את היהודי הזה שוב. זה היה בזמן מלחמת העולם הראשונה. שאלתי אותו, נו מה נשמע, איך העסקים? אה, הוא אומר לי, כבוד הרב, הכל דבש, נפלא מאוד. מה אני אגיד לרב, העסקים פורחים מעל ומעבר. עכשיו העסקים פורחים? הוא אומר לי כן, כבוד הרב, בזמן מלחמה לוקחים הכל, אף אחד לא שואל אותי שאלות, למחצה אפיו, לא מספיק אפיו. מה, יש לחם? הוא מצא לחם, הוא חוטף כמה שיש. סוף כל סוף יש פה לחם. הוא כבר עבר ארבע מאפיות והוא לא מצא, והנה, מצא פה לחם. הוא חוטף את כל מה שיש. אתה יודע איזה עסקים אני עושה? הוא אומר, היום כל פירור נמכר. דברים שהיו תקועים לי במדפים, דברים שהייתי חושב איך למחזר אותם, היום לא נשאר כלום. כל פירור שאני עושה, איך שנעשה, איך שנאפה, באיזה צורה, הכל נלקח...

החפץ חיים אמר לו את זה כמשל. אומר לו החפץ חיים, תראה, בספרים הקדושים באמת כתוב הרבה תנאים איך צריכות להיראות המצוות, איך צריכה להיות עבודת ה', בדחילו ורחימו כמו שראינו עכשיו. נכון, אבל אתה צריך לדעת שדיברו לדורות אחרים. דיברו בדורות של צדיקים, דורות של קדושים, דורות שבהם היו אנשי מעלה שעבדו את ה' מתוך אהבה, מתוך יראה. מי שיקרא, מה שכותב הסטייפלר כמדומני בספרו קריינא דאיגרתא, הוא מתאר איך היו נראים הדורות הקודמים, איך היו נראים בדור התלמוד, אלו מעלות היו להם, איזו קדושה היתה להם, באלו דרגות הם אחזו. זו מציאות אחרת לגמרי.

הוא אומר לו, היום אנחנו במלחמה! בשמיים לוקחים הכל. בשמיים מקבלים הכל, העיקר תקיים מצווה. העיקר תעשה משהו. הרי כל הרחוב מלא זוהמה, כל הרחוב מלא קלקול. יהודי קיים מצווה, אתה חושב שבדקים את זה עם זכוכית מגדלת כמו שבדקו בדורות הקודמים?

אז ודאי שלא באנו לומר שלא צריך לכוון, ולא לשים לב איך אתה מקיים את המצווה. ודאי שצריכים לשים לב, ודאי שצריכים לכוון, ובוודאי שכלל שמצווה שנעשית יותר בכוונה ובשימת לב, השכר עליה הרבה יותר גדול. אבל הוא אומר, אל תחשוב שאם אדם לא עבד בדחילו ורחימו, טורפין לו את המצוות בפניו, הרי זה חילל את ה'. זה לא בדור שלנו. בדור שלנו, כל מצווה, כל מעשה שאדם עושה, את הכל חוטפים בשמיים. זה זמן מלחמה, חוטפים הכל. כל פירור חוטפים. העיקר תקיים איזושהי מצווה.

ה' שמח בחלקו?

רבי יעקב גלינסקי אמר את זה בלשונו המליצית. רבי חיים מוולוז'ין פעם הביא על זה משל נפלא. הוא שאל פעם את הרבי שלו, את הגאון מוולנה, מדרש מפליא: ברוך המקום, ברוך הוא, שמכיר בראש ובסוף, ומגיד מראשית אחרית, מקדם עד שלא נעשה, ויודע מה שנעשה ומה שעתידי להיעשות, וצופה לטובה ואין צופה לרעה. שימו לב עכשיו למשפט הבא, והעשיר ושמח בחלקו, ובחכמתו ובתבונתו ברא עולמו. תנא דבי אליהו.

הוא לא יכל להבין מה זאת אומרת, ה' עשיר ושמח בחלקו? הוא נוסע על הגר"א, לוויילנה, כדי לשאול אותו. הוא אומר לו רבי, אתה יכול להגיד עליו שמח בחלקו? מה זה בחלקו? יש לי חלק, שמח בזה. לא השגתי הכל, אין לי הכל, אבל אני שמח בזה. אשרך, שמח בחלקו. אבל הרי אם מישהו יגיד לנו אתה יודע, ביל גייטס שמח בחלקו. וורן באפט שמח בחלקו. מה שמח, מה זה חלקו אדוני, יש לו הכל, מה זה שמח בחלקו? עליו לא היינו אומרים את זה, נכון? שמח בחלקו, אדם שיש לו מעט, נו, מסתפק במועט, שמח בחלקו. אז קודשא בריך הוא

שהכל שלו, מה שייך להגיד שמח בחלקו? איזה פלא גדול מה שכתוב כאן בתנא דבי אליהו.

אומר לו הגר"א, אתה צריך להבין. מה ה'חלק' של הקדוש ברוך הוא? כי חלק ה' - עמו. חלקו של הקדוש ברוך הוא זה עם ישראל. עם ישראל האם תמיד הם שלמים? האם תמיד הם עושים רצון ה'? האם תמיד הם דבוקים בה' כמו שה' היה רוצה שבאמת יהיה להם קשר איתו יתברך? הרי הקדוש ברוך הוא נתן לנו בחירה חופשית, והבחירה החופשית הזאת גורמת לנו הרבה פעמים גם כן לסטות מן הדרך, לעשות דברים שהם לא לנחת רוח לפניו. נו, הקדוש ברוך הוא על זה צריך להצטער.

אומר אבל הקדוש ברוך הוא שמח בחלקו. שמח בחלקו פירושו של דבר, לא אומר אז אם ככה שהם לא מושלמים - זה לא שווה כלום, אלא גם מה שעשה וגם מה שקיים וגם אותו מעט, ה' שמח בזה. ה' שמח בזה, זה נקרא שמח בחלקו. חלק ה' עמו, אל תגיד שהקדוש ברוך הוא אומר לא, אם זה לא שלם, זה לא שווה כלום. לא, גם החלק, גם המעט, גם אותם מצוות, בלי שמחה, בלי השתוקקות, בלי חפץ לב, גם בזה הקדוש ברוך הוא שש ושמח בכל חלק של מצווה, ה' שמח.

האוטיסט שפתח את הפה

כדי להמחיש את הדברים, אומר רבי יעקב גלינסקי, אומר אתה צריך להבין ששמחים במצוות שלנו יותר מהמצוות של הדורות הקודמים שעשו אותם לשם שמיים. המחשה לזה, הוא אומר הורה, לדוגמה זוג הורים שיש להם שני ילדים. ילד אחד אוטיסט וילד אחד פיקח, מבריק, בעל כישרון. הילד האוטיסט, כמה שמנסים לתקשר איתו ומנסים, ככה בוהה, לא יוצר קשר. כמה שניסו לטפח אותו ולהשקיע בו, עדיין אין, אין, לא רואים תוצאות. הילד השני מבריק, בכל מידה טובה, ממש תענוג גדול.

יום אחד מגיע הילד המוכשר מהבית ספר ומביא תעודת הצטיינות שהוא סיים את השנה בהצלחה מאוד מאוד גדולה ונכנס ככה בתרועה ובשמחה. ובדיוק באותו הרגע, הילד האוטיסט אומר, אמא.

וואו, הוא דיבר. שנים משקיעים בו, מנסים ליצור קשר. עכשיו הוא אמא. אומר רבי ינקל'ה גלינסקי, תגיד לי במי ישמחו יותר? לא בנו?

אנחנו האוטיסטים, כן... לא ישמחו בנו יותר? אומר רבי ינקל'ה גלינסקי, במי ישמחו יותר? אנחנו הילד האוטיסטי שכבר אמר משהו, שכבר פתחנו את הפה, שכבר ניגשים לריבוננו של עולם. אז מי בוחן איך אמרת, באיזה צורה אמרת, כמה כיוונת? אנחנו בדור כזה שאת הכל חוטפים. מלחמה, אנחנו במלחמה, את הכל חוטפים. משמיים לוקחים הכל. זה השמח בחלקו. ה' שמח, גם אם עשינו רק חלק.

היצר הרע הרבה פעמים, אני הכרתי בן אדם שלא במשך שנים לא הניח תפילין. אמרתי לו למה? תניח תפילין חמש דקות, תניח תפילין. היהודי הזה למד פעם בישיבה ועזב, הוא שומר מצוות כללי אבל כזה עדיין מאוד פושר. מה היה התירוץ שלו?

תשמע, אני יודע מה זה תפילין. אני יודע איך צריכים להניח תפילין, אני יודע איך צריכים להתפלל. תשמע, רק לבוא חמש דקות להניח, להגיד שמע ישראל וזה, זה לא רציני, אני לא, אני לא עושה דברים לא רציניים. אתם מבינים איך היצר הרע עמד עליו? במשך שנים הוא לא מניח תפילין כי הוא לא עושה דברים לא רציניים.

הקדוש ברוך הוא שמח בחלקו. דקה הנחת תפילין, אתה כבר יצאת מגדר של קרקפתא דלא מנח תפילין, שעל זה נאמר דברים מאוד חמורים בזוהר. הנחת תפילין דקה, לא, לא, או שלם או לא כלום. זה

היצר הרע. זה היצר הרע. הקדוש ברוך הוא שמח בחלקו, בכל שבריר של מצווה, בכל חלקיק של מצווה, יש בזה שמחה גדולה.

שאלת הר"ח ויטאל ותשובתו המפתיעה של האריז"ל

רב חיים ויטאל מביא, הבאנו את זה גם כן במשנת הגלגולים, הוא כותב את זה בשער הגלגולים: פעם אחת שאלתי למורי ז"ל, איך היה אומר לי שנפשי הייתה כל כך מעולה? הוא אמר לגר"ח על המעלה של נפשו, שאם היית יודע איזה מדרגה גבוהה יש לנפשך, הוא לא היית מפסיק לשמוח כל ימך! והוסיף האריז"ל ואמר לו - כל מטרות ביאתי לעולם, זה כדי ללמד אותך תורה. זה הייתה, זה המגמה. הוא אמר לו שהמקום שבו נשמתו הייתה נטועה באדה"ר זה מהשערות של הכתף של אדם הראשון. מקום מאוד מאוד גבוה.

שנבין, אנחנו היום רק מהעקב, מהבשר המת שבעקב, עקבתא דמשיחא. ושם מדובר בדרגה מאוד מאוד גבוהה. אז הוא שואל אותנו, הרי קטן שבדורות הראשונים היה צדיק וחסיד שאין אני מגיע לעקבו. אז אם ככה, איך אתה אומר לי שאני, נשמת, מדרגתי, גבוהה ועצומה, אני לא מגיע לאפס קצהו של צדיק בדורות הקודמים. הצדיקים בדורות הקודמים, מי יכול להשיג?

דיברנו פעם, מביא במשנת הגלגולים על אותה נשמה שהביאו למגיד מקו'ניץ כדי שיוציא דיבוק. מדובר בנשמה - דיבוק שהייתה מבית ראשון, נשמה של הראשון שזרק את האבן על הנביא זכריה. הוא התגלגל למעלה מ-100 פעם! והוא מופיע בהמשך הדורות כמה וכמה פעמים, הזכרתי את זה במשנת הגלגולים. המגיד מקו'ניץ ניסה להוציא את הדיבוק, הוא מתחיל להזכיר שמה כל מיני שמות קדושים מהזוהר והקבלה, ופתאום הדיבוק התחיל לצחוק... שאל אותו למה אתה צוחק? הוא אומר לו כי כל השמות האלו שהוא הזכיר על פי הקבלה בזמני ילדים ידעו את זה... בזמני ילדים השיגו את זה.

הגאון מווילנא אמר, אני יכול להשיג איך היה נראה תנא. לא מתכוונים תמונה, כן? אני יכול להשיג מה היה תנא. אבל אני לא יכול להשיג איך היה נראה חייט בזמן הנביאים. אומר הגר"א, זה למעלה מההשגה שלי. אומר רב חיים ויטאל, אז איך אנחנו היום נתקן דברים שבדורות ההם לא תיקנו? קדושי עליון לא תיקנו? מה שהאריז"ל לא תיקן - אנחנו יכולים לתקן? אז מה שהנביאים לא תקנו - כיצד דורות האחרונים אמורים לתקן??

מעשה האדם ביחס לדור

תשמעו מה אומר לו האריז"ל הקדוש: ואמר לי דע לך, כי אין גדולת הנפש תלויה כפי מעשה האדם, רק כפי הזמן והדור ההוא, כי מעשה קטן מאוד בדור הזה שקול ככמה מצוות גדולות שבדורות אחרים. כי בדורות האלו הקליפה גוברת מאוד מאוד לאין קץ, מה שאין כן בדורות הראשונים. ואילו הייתי בדורות הראשונים, אומר רב חיים ויטאל, הוא אמר לי, היו מעשיי וחכמתי נפלאים מכמה צדיקים הראשונים.

וזהו שאמרו חז"ל על נח, תמים היה בדורותיו, ואילו היה בדור צדיקים, היה יותר צדיק. ולכן שלא יצטער על זה כלל, כי בלי ספק יש לנפשי מעלה גדולה ככמה צדיקים ראשונים בזמן תנאים ואמוראים. ככה אמר לו רבו. למה? כי אתה חי בדור נמוך וירוד.

שנדע שבדורו של האריז"ל הקדוש, עדיין אנשים היו הולכים לבושים ברחוב... וזה הוא כותב לו בדור שלו! והוא אומר לו הדור הזה הוא כל כך נמוך וירוד, כל מעשה שפעלת, אתה יכול להבין מה אתה עושה? אתה יכול להבין איזה דרגה יש לזה?

אז כשאנחנו מבינים את הדברים האלה, זה נותן עידוד גדול, **שבדור שלנו** כל פעולה קטנה, כל חסד קטן, כל נתינת מבט, כל טוב עין, זה יוצר שינויים ועולמות, מה שפעם היו צריכים בשביל זה כך וכך תיקונים, וכך וכך סיגופים וכך וכך תעניות. היום במעשה קטן, בהתאמצות קטנה, אתה מגיע ומשיג עולמות.

דף היומי עם מסך פלומה בחדר...

נסיים במעשה שסיפר רב עזריאל טאובר, שפעם הוא היה צריך לטוס עם הכל למקום, והוא מספר שהמטוס נתקע, לקחו אותם לבית מלון. בית מלון יוקרתי, למחרת יהיה הטיסה. שיכנו אותי באיזה חדר בבית מלון, היה שם מסך פלומה ענק עם שלט ואין סוף ערוצים. טוב, הייתי צריך ללכת לישון, אבל אמרתי לעצמי, אני לא הולך לישון, אני חייב ללמוד את הדף של היום. ישבתי, פתחתי גמרא, ישבתי ליד השולחן, התחלתי ללמוד. ואז, הוא אומר, באמצע חטפה אותי שינה. פתאום אני מתעורר ככה. התחלתי להתבייש, אמרתי אבא שלי, סבא שלי, לא היו הולכים לישון אפילו 4:00 בבוקר, לא הולך לישון אם הוא לא למד אותו יום. ואתה לא מתבייש יושב ליד הגמרא ונרדם?

ואז עודדתי את עצמי ואמרתי, לסבא שלי לא היה נסיון של מסך פלומה כזה ענק בחדר, ובמקום להסתכל במסך הוא ישב ופתח גמרא... לסבא שלי לא היו כאלה ניסיונות... אני חי בדור אחר. אז תתעודד במצב שבו אתה נמצא!

כל אחד מאיתנו שיזכור את זה. יש ניסיונות קשים מאוד בדור. ומי שעומד בזה ומי שמתמודד, קדוש יאמר לו!

מעלתו הרבה הרבה יותר גבוהה, כי ניסיונותיו הרבה יותר קשים מהניסיונות של הדורות הקודמים, מהצדיקים של הדורות הקודמים. ובדרגה אחת הוא יהיה עם הצדיקים מהדורות הקודמים. למה? כי להם לא היה כאלה ניסיונות. הם לא התמודדו עם המכשירים שיש היום, לא התמודדו עם הפריצות והטומאה שמסתובבת ברחוב, הם לא התמודדו עם כל זה.

אנחנו שמתמודדים עם זה, כל מאבק וכל ניצחון, הופך אותנו להיות קודש קודשים!

יזכה אותנו הקדוש ברוך הוא באמת שנתגבר, שבאמת נתמודד, ואז על ידי כן נזכה לראות באור פני מלך עליון עם כל הצדיקים, אמן ואמן.

ניתן לשמוע, לצפות ולהוריד שיעורים באתר של הרב - **טעמו וראו**,

ובקול הלשון, וכן בטלפון ישיר **073-2951306**

מייל להרשמה לקבלת העלון שלחו הודעה למייל **alontaamu@gmail.com**